

Lovforslag nr. L 135. Fremsat den 15. januar 1997 af fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen)

Forslag

til

Lov om ændring af jordkøbsloven og planloven

(Regionale jordkøbsnævn)

§ 1

I lov om statens fremskaffelse af jord til jordbrugsmæssige formål m.m. (Jordkøbsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 754 af 18. august 1994, foretages følgende ændringer:

1. I lovens titel ændres »statens« til: »offentlig«.

2. I overskriften til kapitel II og i overskriften før § 18 ændres »Statens fremskaffelse« til: »Fremskaffelse«.

3. I § 18 indsættes efter »Landbrugsministeren«: »og den, ministeren bemyndiger dertil,«.

4. I § 18 udgår sidst i nr. 2: »eller«, og efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»3) til brug for jordomlægninger for at afbøde de jordbrugsmæssige gener ved ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder, eller«.

Nr. 3 bliver herefter nr. 4.

5. I § 19 ændres »Erhvervelse« til: »Statens erhvervelse«.

6. Før § 20 indsættes som overskrift:

»B. Forkøbsret«.

7. I overskrifterne før § 27 ændres »B« til: »C«.

8. Overskriften før § 28 affattes således:

»D. Anvendelse af jord i offentlig eje«.

9. I § 28, stk. 1, udgår: »af landbrugsministeren«, og efter »nr. 1« indsættes: »og 3«.

10. I § 28, stk. 2, indsættes efter »nr. 1«: »og 3«, og i nr. 1 ændres »staten« til: »den offentlige myndighed«.

11. I § 28, stk. 3, ændres »Landbrugsministeren« til: »Den offentlige myndighed«.

12. I § 30 udgår: »statens«.

13. I § 30 a, stk. 1, ændres »Den Sønderjyske Jordfond« til: »regionale jordkøbsnævn« og »Jordbrugsdirektoratet eller anden« til: »en«.

14. § 30 a, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere bestemmelser for udøvelsen af bemyndigelse efter stk. 1. Ministeren kan desuden fastsætte bestemmelser om regionale jordkøbsnævns sammensætning, finansiering og administration, herunder om at en styrelse under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri efter aftale med amtsrådet kan udføre sekretariatsvirksomhed for det regionale jordkøbsnævn.«

15. I § 30 a indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Amtsrådet kan nedsætte et regionalt jordkøbsnævn til at varetage opgaver efter ministerens bemyndigelse, jf. stk. 1 og 2.

Stk. 4. Amtsrådet afholder de udgifter, der er forbundet med et regionalt jordkøbsnævns virksomhed, og yder det regionale jordkøbs-

nævn sekretariatsbistand. Kommunerne i amtet kan yde tilskud til nævnets virksomhed.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med indenrigsministeren fastsætte nærmere regler om regnskabsaflæggelse vedrørende de regionale jordkøbsnævns aktiviteter.

Stk. 6. Reglerne om offentligt udbud i § 68, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse finder ikke anvendelse på det regionale jordkøbsnævns salg af fast ejendom.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 7 og 8.

16. I § 30 a, stk. 3, der bliver stk. 7, udgår i 1. pkt.: »m.v.«, og »stk. 4« ændres til: »stk. 8«.

§ 2

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 746 af 16. august 1994, som ændret ved lov nr. 311 af 17. maj 1995, foretages følgende ændring:

1. I § 36, *stk. 1*, indsættes som nr. 11:

»11) Udstykning, der foretages på grundlag af en erhvervelse efter jordkøbsloven til et regionalt jordkøbsnævns formål.«

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 1997.

Stk. 2. Reglerne for Den Sønderjyske Jordfond finder anvendelse, indtil forsøget er opført efter reglerne herom.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

A. Formål og baggrund

Formålet med lovforslaget er

- at give mulighed for etablering af regionale jordkøbsnævn og
- at lægge større vægt på lovens anvendelse til at afbøde de jordbrugsmæssige gener ved offentlige myndigheders ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder.

Statens jordfond (Jordfonden), der blev oprettet i 1919, blev ophævet i 1990. Samtidig blev de statslige jordkøbsaktiviteter stærkt begrænset. Bortfaldet af den statslige aktivitet med opkøb af jord til forbedring af ejendomsstrukturen gennem jordfordeling mærkedes særligt i Sønderjyllands Amt, hvor behovet for forbedring af ejendomsstrukturen af historiske grunde er størst. Landboreformerne, der blev gennemført i Kongeriget fra slutningen af 1700-tallet, omfattede ikke Hertugdømmerne.

Sønderjyllands Amtsråd tog derfor initiativ til frikommuneforsøget Den Sønderjyske Jordfond sammen med kommuner i amtet. Forsøget, der er 10-årigt, godkendtes d. 28. august 1992 og iværksattes d. 5. april 1993 ved amtsrådets endelige tiltrædelse af vedtægterne.

Regelgrundlaget for Den Sønderjyske Jordfond var oprindeligt frikommuneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1224 af 18. december 1991, ændret ved lov nr. 1208 af 28. april 1993, samt landbrugsministerens godkendelse af Sønderjyllands Amtskommunes friamtsregulativ nr. 19, jf. bekendtgørelse nr. 751 af 28. august 1992 om godkendelse af regulativet. Efter frikommuneprojektets ophør ved udgangen af 1993 fortsatte forsøget med hjemmel i § 30 a i jordkøbsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 754 af 18. august 1994 om statens fremskaffelse af jord til jordbrugsmæssige formål m.m., samt bekendtgørelse nr. 1178 af 23. december 1993 om Den Sønderjyske Jordfond.

Angående frikommunelovforslaget henvises der til FT 1991-92: 8589-8604, 9663, 9748-49; A 6013, og angående jordkøbslovsforslaget henvises til FT 1993-94: 91, 355, 3687, 4366; A 51.

På baggrund af erfaringerne fra Den Sønderjyske Jordfond har andre amtsråd i Jylland nu vist interesse for også at etablere regionale jordkøbsorganer. Lovforslaget sigter derfor på at give de amtskommuner, der måtte ønske det, mulighed for at etablere jordkøbsnævn.

Behovet for jordkøb for at fremme jordfordelinger viser sig i stigende grad i forbindelse med offentlige myndigheders større ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder, f.eks. anlægsaktiviteter som naturgenopretning, foranstaltninger for friluftslivet, skovrejsning, vejanlæg og byudvikling. Det mærkes ikke alene i Den Sønderjyske Jordfond, men også i den statslige aktivitet. Ved benyttelse af jordkøb og jordfordelinger i forbindelse med anlægsaktiviteter kan der opnås fordele både for den anlæggende myndighed og for jordbruget.

Kommuner og amtskommuner kan lovligt erhverve jord til varetagelse af deres opgaver, men kan ikke efter gældende regler købe jord til jordfordeling og magelæg. Med lovforslaget sigtes på, at de enkelte amtsråd får mulighed for at nedsætte regionale jordkøbsnævn med denne opgave.

Nævnet kan efter forslaget erhverve jord til forbedring af landbrugets arronderingsmæssige forhold, herunder for at afbøde jordbrugsmæssige gener i forbindelse med andre myndigheders ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder, og i særlige tilfælde af hensyn til bevarelse af landskabet eller det landbrugsmæssige miljø. Jordkøbsnævnet kan ikke være permanent arealbesidder, men forudsættes at afhænde arealerne hurtigst muligt, normalt inden for få år, fortrinsvis til landmænd og fortrinsvis i jordfordeling eller jordomlægning.

De forudsatte rammer for nævnets virksomhed er beskrevet under punkt B 3. De svarer til praksis i Den Sønderjyske Jordfond, suppleret med krav om, at det regionale jordkøbsnævns aktivitet skal være i overensstemmelse med amtskommunens region- og landbrugsplanlægning.

Når det gælder den statslige aktivitet, blev det tilkendegivet i bemærkningerne til lovforslag nr. L 221 1989-90 om ændring af den daværende udlånslov (nu jordkøbsloven) – uden at ændre lovens tekst – at

lovforslaget også tilsigtede »at begrænse opkøbsaktiviteterne væsentligt, således at der som altovervejende hovedregel alene sker opkøb af frijorder samt opkøb i forbindelse med samarbejdet med Miljøministeriet og andre myndigheder efter særskilt bevilgning.«

I lov om ophørstøtte til jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 9. august 1995, blev det fastsat, at frigjorte arealer kan afhændes til et direktorat under landbrugs- og fiskeriministeren (nu ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri) eller en af ministeren godkendt institution, og bemærkningerne omgav, at køb af jord efter jordkøbsloven vil kunne omfattes af den pågældende bestemmelse.

Helt at begrænse den statslige jordkøbsaktivitet som forudsat ved lovændringen i 1990 og til jord fra ophørs-landmænd har vist sig at være uhensigtsmæssigt. Fremover vil jordkøbsloven derfor inden for de bevillingsmæssige rammer også kunne blive brugt til køb af jord, der forventes at kunne afhændes inden for få år som kompensationsjord for landmænd, der berøres af statslige myndigheders anlægsaktivitet eller af projekter som f.eks. det aktuelle landbrugs-miljøprojekt i Varde Ådal. Genafhændelse vil fortrinsvis ske i jordfordeling eller som led i andre strukturforbedrende foranstaltninger.

De begrænsninger i brugen af jordkøbsloven, der blev indført i 1990, afløses med lovforslaget således af regionale jordkøbsnævns mulighed for aktivitet, samt af en statslig aktivitet som ovenfor anført.

B. Jordkøbsnævnet

1. Nævnets etablering, sammensætning og funktion

Efter lovforslaget kan amtsrådet nedsætte et regionalt jordkøbsnævn efter bemyndigelse af ministeren. Amtsrådet kan inddrage kommuner i amtet i nævnets arbejde.

Det er hensigten, at nævnet sammensættes efter de samme principper som Den Sønderjyske Jordfond. Nævnet vil således have 4 eller 5 medlemmer: 1 medlem udpeget af amtsrådet, 1 medlem udpeget af De danske Landboforeninger i amtet, 1 medlem udpeget af Dansk Familielandbrug i amtet, 1 medlem udpeget af amtsrådet efter indstilling fra miljø-, natur- og friluftorganisationer i amtet, og 1 medlem udpeget af eventuelle deltagende kommuner. Der udpeges en suppleant for hver af nævnets medlemmer. Amtsrådet udpeger formanden blandt nævnets medlemmer.

Jordkøbsnævnet vil – i modsætning til Den Sønderjyske Jordfond, som er en privat fond – være en selvstændig forvaltningsmyndighed med selvstændig kompetence til at købe og sælge jord til jord-

købslovens formål. Den erhvervede jord og eventuelle indtægter heraf samt tilskud givet til nævnets virksomhed er således i amtskommunens eje, men nævnet har den fulde kompetence til at råde over den erhvervede jord og de midler, som amtsrådet har bevilget til nævnets virksomhed, inden for rammerne for nævnets virksomhed. Da det regionale jordkøbsnævn er en selvstændig myndighed, vil nævnet ikke være undergivet amtsrådets instruktioner.

Som offentlig myndighed bliver nævnet underlagt de almindelige regler i bl.a. forvaltningsloven og offentlighedsloven, herunder reglerne om habilitet og aktindsigt. Når det drejer sig om køb af jord, er der tavshedspligt for nævnets medlemmer, og der vil efter reglerne i forvaltningsloven og offentlighedsloven normalt ikke kunne gives aktindsigt forud for handelen.

Ved nævnets sammensætning og placering søges opnået, at den lokale jordbrugsmæssige ekspertise inddrages, at nævnet selvstændigt kan indgå handler om jord meget hurtigt, og at aktiviteten foregår i overensstemmelse med amtskommunens region- og landbrugsplanlægning.

2. Nævnets finansiering

Det foreslås, at amtsrådet afholder de udgifter, der er forbundet med nævnets virksomhed, og afsætter midler hertil på årsbudgettet. Driftsbudgettet forudsættes at indeholde udgifterne til sekretariatsbetjeningen samt eventuelle indtægter fra forpagtning af de jorder, nævnet har købt.

I de vilkår, der vil blive fastsat for bemyndigelse til nævnene, jf. § 30 a, stk. 1 og 2, er det hensigten at sikre nævnet en minimumsbevilling i form af en flerårig rammebevilling. Størrelsen heraf vil blive fastsat af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri efter forhandling med vedkommende amtsråd som et vilkår for bemyndigelsen. Bevillingen forudsættes afgivet som en flerårig rammeanlægsbevilling, som omfatter udgifter og indtægter i forbindelse med jord-salg og -køb, herunder handels- og udstykningsomkostninger. Endvidere vil det blive forudsat, at amtsrådet forpligter sig til at forhøje de årlige bevillingsbeløb med summen af eventuelle tilskud fra andre bidragsydere. Det er hermed hensigten at sikre det enkelte jordkøbsnævn en bevilling af en sådan størrelse, at nævnet kan disponere langsigtet og selvstændigt.

Til nævnets virksomhed kan der ydes tilskud fra kommunalbestyrelser, jf. forslaget § 30 a, stk. 4, fra andre offentlige myndigheder, EU, fonde og private. Dog skal gaver fra fonde og private være uden klausuler om modydelser, aktivitet i særlige områder, til særlige formål eller lignende.

Det er samtidig hensigten i bemyndigelsen at begrænse de jordværdier og bevilgede midler, som nævnet kan råde over, så disse tilsammen ikke kan overstige et vist beløb, der fastsættes af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri svarende til ca. 20 mio. kr. med det nuværende prisniveau. Beløbsrammen medfører en grænse for den samtidige arealbeholdning og medvirker til at sikre den hurtigst mulige genafhændelse af arealerne til forbedring af landbrugsstrukturen. I særlige tilfælde kan beløbet midlertidigt overskrides efter tilladelse fra ministeren.

De finansielle aktiviteter, der er knyttet til de regionale jordkøbsnævne, vil i øvrigt skulle følge de (amts)kommunale bevillingsregler, der er fastsat med hjemmel i den kommunale styrelseslov samt reglerne for (amts)kommunernes budget- og regnskabsvæsen, der er fastsat i »Budget- og regnskabs-systemet for kommuner og amtskommuner« ligeledes med hjemmel i den kommunale styrelseslov.

3. Rammer for nævnets virksomhed

Region- og landbrugsplanlægning

Nævnets aktivitet forudsættes at være i overensstemmelse med amtskommunens region- og landbrugsplanlægning. Landbrugsplanlægningen kan blandt andet indeholde udpegede områder, der i særlig grad har behov for forbedring af den ejendomsæssige struktur, eller områder, hvor planlagte ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder kan give arronderingsmæssige gener, jf. Vejledning i landbrugsplanlægning fra 1982.

Jordkøbsloven

Formålet med jordkøbsnævnets aktivitet vil først og fremmest være jordbrugsmæssigt. Nævnet kan alene opkøbe jord til de formål, der fremgår af lovens § 18, nr. 1, 2 og det nye 3, hvilket vil sige til forbedring af landbrugets arronderingsmæssige forhold, herunder for at afhænde landbrugsmæssige gener i forbindelse med andre myndigheds ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder, og i særlige tilfælde af hensyn til bevarelsen af landskabet eller det landbrugsmæssige miljø. Arealerne skal så vidt muligt anvendes til supplering af bestående jordbrug, medmindre der er grundlag for oprettelse af nye ejendomme eller for afhændelse til en offentlig myndighed, jf. lovens § 28.

Nævnet vil således kunne købe landbrugs- og naturarealer, der kan udnyttes jordbrugsmæssigt, herunder til ekstensiv drift. Det kan være jord fra en landbrugsejendom eller frijord, dvs. ikke landbrugsnoteret jord. Køb af rene naturarealer uden jordbrugsmæssig værdi ligger uden for nævnets formål,

med mindre de indgår som en mindre del af en ejendom eller et areal med jordbrugsmæssig værdi.

Opkøb af jord, der alene skal anvendes til skovrejsning eller til ikke-jordbrugsmæssige formål, herunder naturgenopretning, falder ligeledes uden for jordkøbsnævnets formål.

Den opkøbte jord forudsættes erhvervet til sædvanlig handelspris og afhændet hurtigst muligt, normalt inden for få år, fortrinsvis i jordfordeling eller jordomlægning og fortrinsvis til landmænd. Det udelukker dog ikke, at en mindre del af den erhvervede jord som led i jordfordelingen eller jordomlægningen afhændes til anden myndighed til varetagelse af denne myndigheds opgaver, f.eks. naturgenopretning, byudvikling eller veje.

Hensynet til landskabet og det landbrugsmæssige miljø kan indgå i nævnets eget virke, f.eks. kan nævnet i forbindelse med jordfordelinger samle marginale jorder og områder beskyttet af naturbeskyttelsesloven under samme ejendom med henblik på f.eks. at opnå græsning af disse arealer som led i den jordbrugsmæssige drift.

Efter lovens § 27 har landbrugsministeren mulighed for at udføre anlægsarbejder. Det forudsættes, at nævnet kun udfører anlægsarbejder, såfremt anlægsarbejdet sker til fremme af dyrkningsmulighederne, f.eks. grundforbedringsarbejder, læplantning og vandingsanlæg, og når det er hensigtsmæssigt at hensyn til forpagtning eller videreafhændelse.

Jordkøbsnævnet kan købe jord med rådighedsbegrænsninger (f.eks. i henhold til naturbeskyttelsesloven) men har ikke adgang til at aftale eller pålægge nye rådighedsbegrænsninger på den erhvervede jord, f.eks. af hensyn til naturgenopretning, der forpligter den nye ejer. Nævnet kan imidlertid fremme en jordfordeling, hvor sådanne begrænsninger indgår, ved at afhænde jord i jordfordelingen. Hvis nævnets jord undtagelsesvis afhændes ved offentligt udbud, kan helt nødvendige rådighedsbegrænsninger, f.eks. i forbindelse med færdsejendomme, dog pålægges i forbindelse med salg.

Ved nævnets salg af jord i forbindelse med en jordfordeling sikres handelsprisen på markedsniveau. Salg af nævnets jord i øvrigt vil normalt skulle ske for højeste bud over et fastsat minimumsbeløb afgivet af en jordbruger, der opfylder landbrugslovens betingelser for erhvervelse i overensstemmelse med principperne i Finansministeriets cirkulære af 6. januar 1995 om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme. Der vil imidlertid være et vist spillerum, da formålet med virksomheden er at forbedre de arronderingsmæssige forhold i jordbruget. I forbindelse med magelæg til forbedring af de ar-

ronderingsmæssige forhold vil der ikke blive krævet offentligt udbud.

Nævnet forudsættes at koordinere sin aktivitet med øvrig offentlig opkøbsaktivitet i amtet.

Jordfordeling

Afhændelse af nævnets jord forudsættes fortrinsvis at ske ved jordfordeling til forbedring af de aronderingsmæssige forhold, herunder jordfordelinger, der samtidig tjener ikke-jordbrugsmæssige formål, jf. § 1 i jordfordelingsloven, lovbekendtgørelse nr. 318 af 25. april 1996.

Det forventes, at en del af nævnets aktivitet vil ske i forbindelse med andre myndigheders ikke-jordbrugsmæssige aktivitet. En myndighed kan f.eks. have planer om at gennemføre rådighedsbegrænsninger på landbrugsarealer, herunder på arealer, som fortsat ønskes drevet af landmænd. Begrænsningerne kan være fysiske, f.eks. hævning af vandstanden i en ådal, eller juridiske, f.eks. vilkår om vejadgang eller ekstensivering af landbrugsdrift.

Sådanne begrænsninger kan gennemføres i forbindelse med planlægning af jordfordeling efter jordfordelingsloven, som administreres af Strukturdirektoratet. Under planlægningen af en jordfordeling kan en myndighed, der måtte have hjemmel dertil, foranledige rådighedsbegrænsninger pålagt arealer, der indgår i jordfordelingen, såfremt jorden med rådighedsbegrænsninger afhændes i jordfordelingen, og når myndigheden erstatter tabet i jordværdi ved disse begrænsninger.

Eventuelle aftaler om rådighedsbegrænsninger på noget af den jord, nævnet afhænder i jordfordelingen, angår myndigheden, jordfordelingens lodsejerudvalg og de nye ejere samt jordfordelingsplanlæggeren, der formidler jordomlægningerne. Aftalerne er således ikke nævnets anliggende.

Varetagelse af natur- og miljøhensyn m.v. er således fortsat amtsrådets opgave, men disse hensyn indgår i nævnets virke ved fremskaffelse af jord til sådanne jordfordelinger.

Landbrugsloven

Bemyndigelsen efter loven indebærer, at nævnet kan købe hele landbrugsejendomme og dele af landbrugsejendomme (landbrugsarealer) uden tilladelse efter landbrugsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 769 af 24. august 1994. Indhentning af fornødne tilladelser efter landbrugsloven i øvrigt, herunder ved salg, følger de almindelige regler.

Reglerne i landbrugsloven forudsætter, at der på hver landbrugsejendom findes en beboelsesbygning. Når to eller tre ejendomme ejes og drives sammen,

kan jordbrugskommissionen dog tillade, at bygningerne fraskilles den ene ejendom samtidig med, at der lyses en deklaration på de berørte ejendomme om fælles ejerskab og drift, jf. lovens § 8, stk. 4. Uanset en sådan deklaration kan nævnet erhverve en hvilken som helst af ejendommene såvel som begge eller alle uden tilladelse fra jordbrugskommissionen. Jordbrugskommissionen skal orienteres om den indgåede handel, dels for at kvittere deklarationen til aflysning på det erhvervede, dels for at sikre, at deklarationens bestemmelser i øvrigt opfyldes.

Jordkøbsnævnet kan erhverve dele af landbrugsejendomme – enten ved arealoverførsel til allerede ejede arealer eller ved udstykning af arealet – uanset landbrugslovens sammenlægnings- og erhvervsregler, og uden at der skal søges tilladelse hos jordbrugskommissionen. Arealoverførslen eller udstykningen til nævnet skal dog forelægges jordbrugskommissionen, hvis der for så vidt angår restejeendommen (den del, nævnet ikke erhverver) kræves tilladelse efter landbrugsloven.

Erfaringerne fra Den Sønderjyske Jordfond viser, at det ofte er mest hensigtsmæssigt alene at købe jorden fra en ejendom frem for hele ejendommen, f.eks. når sælgeren ønsker at blive boende, men ikke ønsker at drive jorden.

Landbrugspligten forudsættes opretholdt på de erhvervede arealer, der skal bortforpagtes i overensstemmelse med landbrugslovens regler, indtil de afhændes. I tilfælde, hvor videreafhændelse skal ske til ikke-jordbrugsmæssige formål, jf. foran under *Jordkøbsloven*, forudsættes det, at nævnet har søgt at tilgodese nærliggende landbrugsbedrifters eventuelle behov for jord til at skabe harmoni mellem besætning og jordtilliggende.

Ovenstående indebærer, at fortrinsstilling efter landbrugsloven ikke kan gøres gældende, når nævnet køber jord, men alene ved afhændelsen af jorden, hvor landbrugslovens almindelige regler gælder. Lovforslaget ændrer ikke ved fortrinsstillingen i relation til jordfordelinger.

Ophørsstøtloven

Den Sønderjyske Jordfond er i medfør af § 5, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 676 af 9. august 1995 om ophørsstøtte til jordbrugere godkendt til at købe jord fra ophørslandmænd. Det er hensigten, at regionale jordkøbsnævn efter ansøgning skal kunne få tilsvarende godkendelse.

C. Kompetence efter planloven

I tilknytning til forsøget Den Sønderjyske Jordfond har miljø- og energiministeren godkendt forsøget

efter planloven. Jordfonden fritages dermed for kravet om landzonetilladelse i forbindelse med udstykninger, som foretages inden for nævnets formål.

Forsøgsbestemmelsen kan kun bruges til forsøg. Derfor foreslås en ændring af planloven for at fritage regionale jordkøbsnævne efter denne lov for kravet om landzonetilladelse i forbindelse med udstykning, jf. lovforslagets § 2.

Zonetilladelse kræves ikke i forbindelse med arealoverførsel.

D. Sideløbende statslig kompetence

Etablering af et regionalt jordkøbsnævn tilsidesætter eller begrænser ikke den statslige kompetence til køb af jord i amtet. Denne forudsættes som hidtil udøvet af Strukturdirektoratet ved kontoret i Tønder.

Hovedvægten i den statslige aktivitet drejer sig om administration af reglerne om statens forkøbsret efter lovens §§ 20-26, dvs. reglerne om pålæggelse af forkøbsret til frijord og anvendelse af forkøbsretten. Disse beføjelser foreslås ikke udlagt til jordkøbsnævnet.

Endvidere kan der være tale om statslig erhvervelse af jord fra landmænd, som ønsker at benytte opførselsordningen, men som ikke ellers uden jordfordeling i området kan afhænde jord på en måde, hvor kriterierne for at få tilskuddet opfyldes.

Endelig kan den statslige aktivitet dreje sig om jordkøb og jordfordeling i forbindelse med ikke-jordbrugsmæssig aktivitet i landbrugsområder, jf. ovenfor under A. Sådant aktivitet vil ikke omfatte opgaver af overvejende regional interesse.

Ved jordfordeling i et område vil både jord i nævnets og statens besiddelse kunne indgå i jordfordelingen. Erfaringen fra Den Sønderjyske Jordfond viser, at kompetence for både fonden og staten er nyttig.

E. Administration

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri forudsættes at fastsætte nærmere bestemmelser for nævnet, herunder om nævnets beføjelser, sammensætning, finansiering og administration efter høring af berørte myndigheder og organisationer.

Det er hensigten at fastsætte bestemmelser om mulighederne for kommunernes frivillige medvirken, herunder at ydede bidrag ikke kan trækkes tilbage under nævnets virksomhed, og at det enkelte amtsråd kan fastsætte de nærmere bestemmelser om kommunernes medvirken. Det skal i den forbindelse fastlægges, hvilke bidrag kommunerne i givet fald skal yde, og hvorledes det økonomiske mellemvæ-

rende med bidragydende kommuner gøres op ved nævnets eventuelle nedlæggelse. Det er hensigten, at amtsrådet desuden får mulighed for at fastsætte yderligere vilkår for kommunal medvirken, herunder fastsætte bestemmelse om et mindste antal medvirkende kommuner som betingelse for kommunal medvirken i nævnets virksomhed.

Det forudsættes, at nævnet efter regler fastsat af ministeren udarbejder en årsberetning, som indsendes til ministeren, og at amtsrådet fører tilsyn med, at nævnet overholder den bevilling, som amtsrådet har stillet til rådighed for nævnet.

Amtsrådet kan beslutte at nedlægge nævnet, og ministeren kan fratage nævnet bemyndigelsen efter loven, hvis betingelserne for bemyndigelsen ikke overholdes. I givet fald skal alle de jorder, nævnet råder over, afhændes efter landbrugslovens regler.

Den gældende lovs § 30 a, stk. 3, hjemler klageadgang over afgørelser truffet af de myndigheder, der har bemyndigelser efter loven, og klageadgangen kan begrænses til klager over retlige spørgsmål. Muligheden i den gældende lovs § 30 a, stk. 4, for at fastsætte regler om, at en afgørelse ikke kan påklages, gælder alene afgørelser truffet af Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning eller en styrelse under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og dermed ikke jordkøbsnævnene.

I forsøget Den Sønderjyske Jordfond har ministeren benyttet lovens adgang til at begrænse klageadgangen for fondens afgørelser til retlige spørgsmål, og dette agtes ligeledes gennemført for de regionale jordkøbsnævne.

F. Sekretariatsbetjening

For Den Sønderjyske Jordfond udfører Strukturdirektoratet ved kontoret i Tønder sekretariatsvirksomheden som indtægtsdækket virksomhed, og erfaringerne hermed er positive.

For de regionale jordkøbsnævne er det hensigten at fastsætte regler om, at amtsrådet kan vælge, om sekretariatsbetjeningen af nævnet skal varetages i amtskommunen, eller om Strukturdirektoratet skal udføre denne opgave for amtsrådet som indtægtsdækket virksomhed. Amtsrådet har det endelige ansvar for sekretariatsbetjeningen af nævnet.

Hvor Strukturdirektoratet vælges som sekretariat, forudsættes amtskommunen at bistå nævnet med prioritering af indsatsområderne og opsøgning af købsmulighederne, mens Strukturdirektoratet står for indsatsen ved køb og salg, herunder forhandlinger med lodsejere, og for koordinering med jordfordelingsaktiviteten.

Strukturdirektoratet varetager i forvejen statens opgaver efter jordkøbsloven. I det omfang, Struktur-

direktoratet står for sekretariatsbetjeningen af jordkøbsnævne, sikres koordinering af de regionale jordkøbsnævns aktivitet med den statslige aktivitet på området, jf. foran under D, samt med jordfordelingsindsatsen, som Strukturdirektoratet står for. Såfremt amtskommunen selv står for sekretariatsopgaven, forudsættes det, at koordinering sikres på anden måde ved løbende kontakt og afrapportering.

Efter erfaringerne med Den Sønderjyske Jordfond skønnes det, at Strukturdirektoratets ressourcebehov til sekretariatsbistand i de enkelte nævn vil være af et så relativt begrænset omfang, at det kan være fordelagtigt for amtskommunen at udnytte direktoratets ekspertise inden for dette specielle område.

G. Den Sønderjyske Jordfond

Forsøget Den Sønderjyske Jordfond kan fungere som hidtil forsøgsperioden ud efter de regler, der gælder for forsøget.

Forsøget kan til hver en tid standses af amtsrådet. Endvidere kan det standses af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, hvis fonden ikke arbejder i overensstemmelse med forsøgsregulativet. Sønderjyllands Amtskommune har således mulighed for at standse forsøget, før det udløber i 2002, og i stedet benytte den generelle ordning.

Ved afvikling af fonden skal formuen bruges inden for gældende lovgivning til fremskaffelse af rekreative arealer i offentligt eje, til fremme af Sønderjyllands landbrugserhverv eller alment vellet i øvrigt i Sønderjylland. Afgørelsen træffes af bestyrelsen for Den Sønderjyske Jordfond efter drøftelse med bl.a. amtsrådet og ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. Civilretsdirektoratet skal godkende nedlæggelse af fonden.

H. Bebudede overvejelser om uddelegering af beføjelser efter loven

Ved ændringen af jordkøbsloven den 13. juni 1990 blev den statslige jordfond ophævet. Den daværende jordfonds væsentligste aktivitet og hovedparten af de midlertidige arealbeholdninger var i Sønderjylland. I loven blev indføjet hjemmel til at uddelegere landbrugsministerens (nu ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri) kompetence til bl.a. jordbrugskommissionerne og de kommunale og amtskommunale myndigheder.

I bemærkningerne til lovforslaget anførtes: »Når den nye jordlovsadministration i medfør af landbrugsloven er gennemført og har haft en vis indkøringsperiode, vil det imidlertid blive taget op til overvejelse, om der er mulighed for en uddelegering

af jordkøbsordningen til jordbrugskommissionen og amtskommunen, primært i Sønderjyllands Amt.«

Ved ændringen af loven den 22. december 1993 anførtes tillige: »Resultaterne af forsøget med Den Sønderjyske Jordfond vil indgå i disse overvejelser. Inden forsøgsperioden ophører, kan det i samarbejde med bl.a. amtskommunen og jordbrugskommissionen vurderes, om Den Sønderjyske Jordfond kunne være egnet som længerevarende løsning. Spørgsmålet tages op inden udgangen af 2002.«

Disse overvejelser er fremskyndet af jyske amtsråds interesse for et regionalt jordkøbsorgan og har nu resulteret i dette lovforslag.

I. Lovforslagets statsfinansielle og administrative konsekvenser

Det enkelte amtsråd kan vælge at lade Strukturdirektoratet udøve sekretariatsvirksomheden for det regionale jordkøbsnævn som indtægtsdækket virksomhed. Der var ved etablering af Den Sønderjyske Jordfond regnet med udgifter på op til 500.000 kr. årligt svarende til et årsværksforbrug efter indkøringsfasen på 1,0 og en dækningsbidragsprocent på 40. Erfaringen tyder på, det kan gøres væsentligt billigere, bl.a. på grund af direktoratets koordinering med egen aktivitet og amtskommunens medvirken. På baggrund af erfaringerne fra Den Sønderjyske Jordfond skønnes det, at ovennævnte årsværksforbrug, vil kunne betjene 2-4 nævn, bl.a. afhængigt af amtskommunens egen medvirken i sekretariatet. I perioder med lav aktivitet, f.eks. i en indkøringsperiode, vil ressourceforbruget være mindre.

Den Sønderjyske Jordfonds virksomhed har ikke givet anledning til klagesager, og på grundlag heraf forventes lovforslagets konsekvenser for den statslige administration at være ubetydelig.

J. Lovforslagets finansielle og administrative konsekvenser for primær- og amtskommuner

Lovforslaget indebærer ikke generel uddelegering af statslig kompetence, men giver alene mulighed for, at de amtsråd, der måtte ønske det, kan nedsætte jordkøbsnævn. Når et amtsråd nedsætter et jordkøbsnævn, er det også frivilligt for den enkelte kommune, om den ønsker at medvirke.

Lovforslaget giver amtsrådet og de medvirkende kommuner adgang til at afholde udgifter til jordkøbsnævnets virksomhed; dog må jordværdier samt bevilgede midler tilsammen ikke uden tilladelse overstige et beløb fastsat af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, svarende til ca. 20 mio. kr. efter nuværende prisniveau. Jordkøbsnævnets aktivitet i forbindelse med kommunale myndigheders erhverv-

velse af jord til anlæg i landbrugsområder kan lette opgaven for disse myndigheder.

K. Lovforslagets erhvervsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget skønnes at have en gavnlig virkning for landbrugserhvervet ved at medvirke til at forbedre de arronderingsmæssige forhold.

Endvidere forventes forbedring af landskabelige forhold, idet landskabshensyn kan indgå i de jordfordelinger, der muliggøres gennem lovforslaget. Ved ikke-jordbrugsmæssig aktivitet i landskabet forventes lovforslaget at kunne bidrage med jordfordelinger, der medfører mere harmonisk udformning af landskabet. Lovforslaget giver amtsrådene bedre muligheder for at aftale natur- og miljøbeskyttelse i landbrugsområder gennem de jordfordelinger, lovforslaget kan fremme.

L. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

M. Høring

Lovforslaget har været forelagt Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, De danske Landboforeninger, Dansk Familielandbrug, Dansk Erhvervsjordbrug, Dansk Erhvervsgartnerforening, Dansk Skovforening, Landsforeningen Økologisk Jordbrug, Friluftsrådet, Danmarks Naturfredningsforening samt Den Sønderjyske Jordfond.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1-3

Ændringerne er en konsekvens af, at erhvervelse af jord til formålene i lovens § 18, nr. 1 og 2 samt det nye nr. 3, efter forslaget ikke er forbeholdt staten, men efter ministerens bemyndigelse, jf. nr. 13, også kan foretages af regionale jordkøbsnævne.

Til nr. 4

Ved udvidelsen af lovens formålsbestemmelser lægges der større vægt end førhen på anvendelsen af loven til at omfatte jordkøb med henblik på forbedring af landbrugets ejendomsstruktur ved andre myndigheders ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder. Denne anvendelse vil ofte være et sigte for de regionale jordkøbsnævns aktivitet.

Til nr. 5

Se under 1-3.

Til nr. 6-7

Indføjjelsen af overskriften er en afgrænsning af de bestemmelser, der alene vedrører forkøbsret. Disse bestemmelser udlægges ikke til de regionale jordkøbsnævne.

Til nr. 8-12

Se under 1-3.

I nr. 9 og 10 består ændringen tillige i en henvisning til det nye nr. 3 i § 18. Det er hensigten, at reglerne i § 28 også skal gælde for jord erhvervet i henhold til nr. 3.

Til nr. 13

Den række af myndigheder, der kan bemyndiges til at udøve beføjelser efter loven, udvides med regionale jordkøbsnævne. Hjemmelen til at bemyndige Den Sønderjyske Jordfond udgår af lovbestemmelsen, idet denne hjemmel ikke skal benyttes mere. De gældende regler for fonden gælder fortsat, jf. § 3.

Til nr. 14

Ændringen er en konsekvens af, at hjemmelen til bemyndigelsen til Den Sønderjyske Jordfond erstattes af hjemmelen til bemyndigelse til regionale jordkøbsnævne.

Det er hensigten administrativt at fastsætte nærmere bestemmelser om jordkøbsnævnene som anført under de almindelige bemærkninger, herunder regler der gør det muligt for amtsrådet at benytte Strukturdirektoratet som sekretariat for nævnet. Strukturdirektoratet vil i så fald udføre opgaven som indtægtsdækket virksomhed.

Til nr. 15

Det er det enkelte amtsråd, der afgør, om et regionalt jordkøbsnævn skal nedsættes i amtskommunen, samt om et nævn skal nedlægges.

Vedrørende nævnets finansiering og sekretariatsbetjening henvises til de almindelige bemærkninger, punkt B 2 og F.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil med hjemmel i § 30 a, stk. 5, efter forhandling med indenrigsministeren kunne fastsætte regler for de regionale jordkøbsnævns regnskabsaflæggelse, herunder om udarbejdelse af en særskilt oversigt over nævnets aktiviteter i forbindelse med de konkrete jordkøb og -salg samt om en regnskabsmæssig redogørelse for nævnets dispositioner. Endvidere vil indenrigsministeren med hjemmel i den kommunale styrelseslov og efter behandling i Budget- og Regnskabsrådet kunne foretage de eventuelle særlige tilpasninger i »Budget- og regnskabssystemet for kom-

F. t. l. vedr. jordkøbsloven og planloven

muner og amtskommuner«, der som følge af de regionale jordkøbsnævns virke måtte vise sig nødvendige.

I bestemmelsen i § 30 a, stk. 6, er fastsat, at jordkøbsnævnens salg af den erhvervede jord er undtaget fra reglerne om, at al amtskommunal ejendom (som udgangspunkt) skal udbydes offentligt, jf. § 68 i lov om kommunernes styrelse. Bestemmelsen indebærer, at jordkøbslovens regler, herunder regler fastsat i medfør af jordkøbsloven, gælder for nævnets salg af jord.

Til nr. 16

Ændringerne er redaktionelle; »m.v.« udgår som konsekvens af, at reglerne ikke længere omfatter Den Sønderjyske Jordfond, som ikke er en myndighed.

Til § 2

Der henvises til de almindelige bemærkninger under C.

Til § 3

Med ikrafttrædelse den 1. juli 1997 vil amtskommuner og kommuner have mulighed for at bevilge midler til jordkøbsnævn fra 1998.

Stk. 2 er overgangsbestemmelser for det 10-årige forsøg Den Sønderjyske Jordfond. Forsøget kan fortsætte forsøgsperioden ud og herefter afvikles i overensstemmelse med reglerne herfor. Efter disse regler kan amtskommunen standse forsøget før forsøgsperiodens udløb. Der henvises til de almindelige bemærkninger under G.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om statens fremskaffelse af jord til jordbrugsmæssige formål m.m. (Jordkøbsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 754 af 18. august 1994, foretages følgende ændringer:

1. I lovens titel ændres »statens« til: »offentlig«.

Bekendtgørelse af lov om statens fremskaffelse af jord til jordbrugsmæssige formål m.m.

(Jordkøbsloven)

---

2. I overskriften til kapitel II og i overskriften før § 18 ændres »Statens fremskaffelse« til: »Fremskaffelse«.

Kapitel II

Statens fremskaffelse og anvendelse af jord

A. Statens fremskaffelse af jord

3. I § 18 indsættes efter »Landbrugsministeren«: »og den, ministeren bemyndiger dertil,«.

4. I § 18 udgår sidst i nr. 2: »eller«, og efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»3) til brug for jordomlægninger for at afbøde de jordbrugsmæssige gener ved ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder, eller«.

Nr. 3 bliver herefter nr. 4.

§ 18. Landbrugsministeren kan ved aftale med ejeren erhverve fast ejendom

1) for som led i strukturudviklingen at fremskaffe jord til oprettelse eller supplering af

- jordbrug eller at tilvejebringe en bedre jordfordeling mellem jordbrug,
- 2) hvis det i særlige tilfælde skønnes hensigtsmæssigt af hensyn til bevarelse af landskabet eller det landbrugsmæssige miljø, eller
  - 3) for at fremskaffe jord til oprettelse af havekolonier.

5. I § 19 ændres »Erhvervelse« til: »Statens erhvervelse«.

§ 19. Erhvervelse af fast ejendom til de i § 18 nævnte formål samt anlægsarbejder i medfør af § 27 sker inden for de beløb, der årligt afsættes på finansloven.

6. Før § 20 indsættes som overskrift:

»B. Forkøbsret«.

7. I overskrifterne før § 27 ændres »B« til: »C«.

B. Anlægsarbejder

§ 27. ---

8. Overskriften før § 28 affattes således:
»D. Anvendelse af jord i offentlig eje«.

9. I § 28, stk. 1, udgår: »af landbrugsministeren«, og efter »nr. 1« indsættes: »og 3«.

10. I § 28, stk. 2, indsættes efter »nr. 1«: »og 3«, og i nr. 1 ændres »staten« til: »den offentlige myndighed«.

11. I § 28, stk. 3, ændres »Landbrugsministeren« til: »Den offentlige myndighed«.

C. Anvendelse af jord i statens eje

§ 28. Ejendomme og arealer, der er erhvervet af landbrugsministeren i medfør af § 18, nr. 1, skal så vidt muligt anvendes til supplerende af bestående jordbrug, medmindre der er grundlag for oprettelse af nye landbrugsejendomme eller for afhændelse til anden offentlig myndighed.

Stk. 2. Udbudet af de i medfør af § 18, nr. 1, erhvervede arealer sker især under hensyn til,

- 1) at afhændelsen sker på de for staten bedst mulige økonomiske vilkår.
- 2) at afhændelsen sker under hensyntagen til ejendoms- og erhvervsstrukturen, og
- 3) at afhændelsen fremmer en jordfordeling, hvis en sådan gennemføres i det pågældende område.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan bortforpagte uafhængede arealer.

12. I § 30 udgår: »statens«.

§ 30. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om statens opkøb, anvendelse og videresalg af jord i medfør af denne lov.

13. I § 30 a, stk. 1, ændres »Den Sønderjyske Jordfond« til: »regionale jordkøbsnævn« og »Jordbrugsdirektoratet eller anden« til: »en«.

14. § 30 a, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere bestemmelser for udøvelsen af bemyndigelse efter stk. 1. Ministeren kan desuden fastsætte bestemmelser om regionale jordkøbsnævns sammensætning, finansiering og administration, herunder om at en styrelse under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri kan udføre sekretariatsvirksomhed for regionale jordkøbsnævn.«

15. I § 30 a indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Amdsrådet kan nedsætte et regionalt jordkøbsnævn til at varetage opgaver efter ministerens bemyndigelse, jf. stk. 1 og 2.

Stk. 4. Amdsrådet afholder de udgifter, der er forbundet med et regionalt jordkøbsnævns virksomhed, og yder det regionale jordkøbsnævn sekretariatsbistand. Kommunerne i amtet kan yde tilskud til nævnets virksomhed.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med indenrigsministeren fastsætte nærmere regler om regnskabsaflæggelse vedrørende de regionale jordkøbsnævns aktiviteter.

Stk. 6. Reglerne om offentligt udbud i § 68, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse finder ikke anvendelse på det regionale jordkøbsnævns salg af fast ejendom.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 7 og 8.

16. I § 30 a, stk. 3, der bliver stk. 7, udgår i 1. pkt.: »m.v.«, og »stk. 4« ændres til: »stk. 8«.

§ 30 a. Landbrugsministeren kan bemyndige jordbrugskommissionerne, de kommunale og amtskommunale myndigheder, Den Sønderjyske Jordfond, Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning (Hypotekbanken) samt Jordbrugsdirektoratet eller anden styrelse under Landbrugsministeriet til at udøve beføjelser efter denne lov eller efter bestemmelser fastsat efter loven.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser for udøvelsen af bemyndigelse efter stk. 1. Bestemmelser for Den Sønderjyske Jordfond kan fastsættes ved bekendtgørelse af godkendelsen af et af Sønderjyllands Amdsråd vedtaget regulativ. Landbrugsministeren kan bemyndige Jordbrugsdirektoratet til at forestå sekretariatsvirksomheden for Den Sønderjyske Jordfond. Sønderjyllands Amtskommune og kommunerne i amtet kan yde bidrag til Den Sønderjyske Jordfond.

Stk. 3. Klage over afgørelse truffet efter bemyndigelse af de i stk. 1 nævnte myndigheder m.v. kan indgives til landbrugsministeren, jf. dog stk. 4. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt klageren. Landbrugsministeren kan fastsætte regler, hvorefter der alene kan klages over retlige spørgsmål.

Stk. 4. Landbrugsministeren kan henlægge sin beføjelse til at træffe afgørelse i klagesager til en styrelse under Landbrugsministeriet. Landbrugsministeren kan fastsætte regler, hvorefter afgørelser truffet af Hypotekbanken eller en styrelse under Landbrugsministeriet ikke kan påklages.

§ 2

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 746 af 16. august 1994, som ændret ved lov

nr. 311 af 17. maj 1995, foretages følgende ændring:

1. I § 36, stk. 1, indsættes som nr. 11:

»11) Udstykning, der foretages på grundlag af en erhvervelse efter jordkøbsloven til et regionalt jordkøbsnævns formål.«

§ 35. I landzoner må der ikke uden tilladelse fra landzonemyndigheden foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer, jf. dog §§ 36-38.

§ 36. Tilladelse efter § 35, stk. 1, kræves ikke til:

Skriftlig fremsættelse (15. januar 1997)

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af jordkøbsloven og planloven. (Regionale jordkøbsnævne).

(Lovforslag nr. L 135).

Hensigten med lovforslaget om ændring af jordkøbsloven er at give amtsrådene mulighed for at nedsætte regionale jordkøbsnævne, hvis formål er at købe jord og afhænde det i jordfordeling o.lign. til forbedring af ejendomsstrukturen i jordbruget.

Baggrunden for lovforslaget er erfaringerne fra det 10-årige forsøg med Den Sønderjyske Jordfond, der oprindeligt blev iværksat efter frikommuneloven. Erfaringerne herfra bevirkede, at andre amtskommuner og landbrugsorganisationerne ønskede en ordening for resten af landet.

Efter lovforslaget vil de regionale jordkøbsnævne få samme sammensætning og kompetence og lignende selvstændighed, men adskille sig fra fonden ved at være en offentlig myndighed på amtskommunens budget.

Lovforslaget indeholder hjemmel for ministeren til at bemyndige et jordkøbsnævn til at udøve beføjelser efter loven og til at fastsætte rammer for nævnets sammensætning og virksomhed, finansiering, regnskabsaflæggelse og administration. Amtskommunerne får mulighed for at nedsætte et regionalt jordkøbsnævn og afholde udgifter hertil, og kommunerne får mulighed for at yde tilskud til nævnet. Forslaget indeholder tillige en udvidelse af lovens formål med en bestemmelse om, at jordkøb kan ske til brug for jordomlægninger for at afbøde de jordbrugsmæssige gener ved ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder.

Det er hensigten, at amtsrådets og kommunernes adgang til at afholde udgifter til et jordkøbsnævn begrænses ved, at hvert nævn ikke uden ministerens tilladelse må råde over en

større værdi end ca. 20 mill. kr. i form af jordværdier og bevilgede midler.

Et jordkøbsnævns opgave vil først og fremmest være at købe jord til indskud i jordfordeling, hvor der sker et bytte af jorder, så disse ligger mere hensigtsmæssigt for den enkelte bedrift. Hvis der på forhånd er overskud af jord, er det lettere at få en jordfordelingsplan til at falde på plads. Udsigten til mere jord er tillige et ekstra incitament for den enkelte landmand til at deltage i jordfordelingen.

Efter jordfordelingsloven kan en jordfordelingssag rejses af lodsejere eller offentlige myndigheder, herunder amtsrådet. Jordfordelingen kan have rent strukturforbedrende formål, men kan samtidig tjene andre formål, f.eks. gennemførelse af et vejanlæg eller en naturgenopretning, hvor man på samme tid opnår, at anlægget lettere kan etableres, og at jorderne til landbrugsejendommene i området placeres bedre. Hensynet til andre formål, herunder natur og miljø, indgår således i nævnets virke ved køb af jord til amtslige jordfordelinger med disse formål.

Jeg vil henlede opmærksomheden på, at lovforslaget bygger på frivillighed. Det er frivilligt for amtskommunerne at nedsætte et regionalt jordkøbsnævn, frivilligt for den enkelte kommune at medvirke og frivilligt for landmænd at sælge jord til nævnet. Nævnets jord indgår i jordfordelinger, der også bygger på frivillighed. Det er frivilligt for landmændene at deltage i jordfordelingen og frivilligt for dem at aftale eventuelle rådighedsbegrænsninger på jorder af hensyn til ikke-jordbrugsmæssige interesser.

Ved lovbemærkninger i 1990 blev der forudsat en begrænsning i den statslige brug af jordkøbsloven. Ved bemærkningerne til dette lovforslag åbnes der mulighed for udvidelse af den statslige aktivitet inden for de bevillingsmæssige rammer med køb og salg af jord til strukturforbedring og kompensationsjord for

landmænd, der berøres af statslige myndigheds anlægsaktiviteter i landbrugsområder.

Efter forslaget ændres også planloven, således at et regionalt jordkøbsnævn ikke skal søge tilladelse efter denne lov til udstykning på grundlag af en erhvervelse efter jordkøbsloven.

Med disse bemærkninger, og idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget bemærkninger, skal jeg tillade mig at anbefale lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.